

PUNCTUM III.

Gen. 1. 2. *Terra, cum creata est, erat inanis, et vacua;*
Raditas
terræ et
aquæ. absque omni ornatu plantarum, et incolentium ani-
 malium. Insuper, *tenebræ erant super faciem abyssi:*
 Hoc est, spatium inter cælum et terram, quod
 aquis, ac nebulosis vaporibus repletum erat, omni
 prorsus luce carebat.

Per hæc repræsentatur status hominis post Adæ
 lapsum; inanis à fine suo, frustratus fine, vacuus
 gratiâ et donis, tenebris peccati et ignorantie
 obrutus.

Cur alio in statu Cælum empyreum, aliter terra
 initio producta sunt? 1. Quòd Cælum significat sta-
 tum gratiæ; terra autem, conditionem hominis ex
 seipso: *Universa vanitas, omnis homo vivens.* 2. Quòd
 Ps. 38. 6. Cælum empyreum est sedes perfectorum, qui finem
 suum consecuti sunt; terra autem, viatorum, et
 pergentium ad finem, et pro tempore tantum habi-
 tanda. Nunc ego me peregrinum cogitabo in terrâ
 Ps. 83. 6. miserie; et suspiciam quòd tendam, *ascensiones in*
et 7. *corde meo disponens in valle lacrymarum, donec vi-*
deam Deum deorum in Sion.

PUNCTUM IV.

Quòd Spiritus Domini ferebatur super aquas, quas
 Gen. 1. 2. Spiritus vocat Scriptura abyssum, nimirum virtutem tribuens,
sanctus
super
aquas. ut ex aquis gignerentur volatilia et pisces; et terræ
 etiam fecunditatem impertiens. Significabatur etiam

sanctificatio aquarum ad regenerandos in Christo
 homines; quam postea Spiritus sanctus operaturus
 erat: et quòd idem Spiritus peccatoribus, gratiâ
 vacuis, et in obscuro positus, se communicat, ut
 eos ad meliorem statum revocet. *Ferebatur*, inquit:
 quo significatur irrequieta cura Providentiæ circa
 nos. Et ferebatur quasi confovens aquas ad gignen-
 dum; sicut gallina sub alis pullos, ut succrescant
 et solidentur.

MEDITATIO XIX.

De opere primæ diei.

DIXIT Deus: *Fiat lux, et facta ex lux.* Et vidit, Gen. 1. 3,
 quòd esset bona. *Et divisit lucem à tenebris: appella-*
vitque lucem, diem; et tenebras, noctem.

PUNCTUM I.

Opus fuit luce in mundo; qui licet omnem aliam
 accepisset perfectionem, sine luce inutilis fuisset. i. Lux cor-
poralis. Nam ejus pulchritudo non fuisset homini perspecta,
 nec homo ipse suis functionibus, ad vitam necessa-
 riis, commodè uti posset. Lux exhilarat omnia,
 præcipuè hominem. Undè Tobias dicebat: *Quale* Tob. 5. 12.
gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, et lumen cæli
non video? Per lucem quoque in mundo inferiori
 gignuntur, et foventur omnia. Ergo gratias Deo agam
 pro hoc dono; et bene illo utar, ad cognoscendum

Deum ex omnibus operibus suis. Contrà, detestabor eos qui abutuntur ad peccandum; vel, qui *Joan. 3 20.* oderunt *lucem*, ut malefaciant; et *ut non arguantur opera eorum.*

II. Est et lux spiritualis, quâ pellantur ex animâ tenebræ peccati et ignorantæ; quâ Deum ipsum cognoscimus, et agenda à nobis: *Signatum est super nos lumen vultûs tui, Domine: dedisti lætitiâ in corde meo.* Per hanc gignuntur soventurque virtutes. O Pater luminum, gratias tibi ago pro hâc potissimùm luce. O fons luminis! *illumina tenebras meas. Fiat in me sicut lux splendens, quæ procedit, et crescit, usque ad perfectam diem.*

PUNCTUM II.

I. Primâ die lux facta est, quia nec dies fuisset sine luce; ac proindè principium dierum à creatione lucis esse debuit. Potuisset tamen creati post alium mundi ornatum; sed voluit in luce creare cætera. Nam et in spiritualibus, lux præcedit omnem actionem: *Vanum est vobis ante lucem surgere.* O Domine! præveni me luce tuâ, quò te agnoscam et amem. *Præveniam et ego solem ad benedictionem tuam, et ad ortum lucis te adorabo.* Nam ita faciendum monet Sapiens exemplo Israelitarum, qui manna ante ortum solis colligere debebant.

II. Nihil præter lucem primâ die creavit, quam obire circum totum mundum voluit diemque efficere: sat operis pro unâ die existimans, diem constituisse.

Docemur et nos magnificare lucem spiritualem, et bene diem esse collatum, quo in luce profecerimus. Quod studium constanter adhibendum, usque ad extremam vitæ periodum, quasi ad summum diæ. O sapientia, quæ fecisti in cælis, *ut oriretur lumen indeficiens!* oriatur, obsecro, in me etiam, ut nunquam occidat. O Lucifer, qui nescis occasum, tu mihi nunquam occide.

Dixit: Fiat lux. Dixit Pater per Verbum suum, qui est ejus Filius: *Vidit* Filius, qui est sapientia, quòd esset bona; et Spiritus sanctus, qui est amor, complacuit in eâ. Tota Trinitas, unus Deus, jussit fieri, et facta est; vidit, et in opere complacuit. O Domine! dic quoque, ut in animâ meâ fiat lux.

PUNCTUM III.

Divisit lucem à tenebris. Voluit vicissitudinem esse, ut die operarentur homines, et animalia; noctu quiescerent, in hoc etiam gerens curam nostrâ. Quare, *benedicite, lux et tenebræ, Domino; benedicite, noctes et dies Domino.*

Sed et spiritualiter idem contingit. In primis Deus est serena illa lux, de quâ Joannes: *Et tenebræ in eo non sunt ullæ.* Et, qui illam vident, sancti, semper in luce sunt, absque vicissitudine tenebrarum: *Nox enim non erit illis,* ait Joannes. At in terrâ, alii ambulant sicut in die, *fili lucis;* alii in nocte. Quin idem homo, nunc lucis, nunc tenebrarum filius est. Dividet autem Deus inter utrosque, (nam,

quæ societas luci ad tenebras ?) cum ad iudicandum venerit ? O pertineam ad lucem , et ad hanc diem !

Præterea in ipsis justis datur divisio lucis et noctis ; quin in uno atque eodem , dum modò adversa , modò prospera accidunt ; et consolationum ac desolationum vices alternant. Feram utramque sortem cum gaudio , de manu Dei.

2 Cor. 4. 6. Ipse , qui dixit de tenebris lucem splendescere , luceat in cordibus nostris , ad illuminationem scientiæ claritatis Dei , in facie Christi Jesu : claritatis , in-

Isa. 5. 20. quam , qualis relucet in facie Christi : Væ qui dicitis malum bonum , et bonum malum , ponentes tenebras lucem , et lucem tenebras ! Non sic ego , sed quod Deus lucem dixit , mihi erit lux ; et similiter de tenebris.

MEDITATIO XX.

De opere secundæ diei.

Gen. 1. 6 et 8. DIXIT DEUS : Fiat firmamentum in medio aquarum et dividat aquas ab aquis :... Et factum est ita. Vocavitque Deus firmamentum Cælum. Et factum est vespere et mane dies secundus.

PUNCTUM I.

Aeris elementum. Firmamentum est aer fusus inter cælum et terram : cujus elementi mixtæ sunt utilitates. In eo stamus , et movemur , respirationem et vitam du-

De opere secundæ diei.

cimus , per illum species rerum ad sensus deferuntur , colorum , sonorum , odorum ; et de cælo lux transmittitur , cum reliquo influxu planetarum. Ibi coalescunt pluvix , nives , ros ; et venti , ne inferiora torpescant atque marcescant , in omnem partem adspirant. Igitur et propter hunc , gratias agam auctori , quoties respiro.

Cæterùm , etsi est corpus tenuissimum , et maxime instabile , vocatur tamen firmamentum , quia constanter ac firmiter obit sua munia , et locum suum tenet ; omnia replens , quocumquè accessus datur ; nec disjungi inter se corpora , vacuo intervallo , ullatenus sinens. Ergo assignatam stationem sibi immobiliter tuetur , non secus absque ipsi cæli , licet secundùm partes huc illucque agitatus.

PUNCTUM II.

Divisit aquas quæ erant sub firmamento , ab his quæ erant super firmamentum. Oportebat enim discooperiri terram propter germina , et nihilominus irrigari ad fecunditatem. In hunc ergo finem , super aera coegit nubes , seu locum nubium ; quæ sunt aquæ supra firmamentum.

Nec id modò : sed nubes ipsas dispensat , et provocat , promovetque , sicut placet ejus providentiæ. Nam apud Jobum de nubibus dicitur : Quæ Job. 37. 12. lustrant per circuitum , quocumquè eas voluntas gubernantis duxerit , ad omne quod præceperit illis super faciem orbis terrarum. Et ipse quasi glorians ait : Quis Job. c. 38. v. 28.

est pluvie pater, vel quis genuit stillas roris? O qui
 Matt. 5. 45. plus super justos, ne, quæso, ab animâ meâ subtra-
 has imbrem salutarem gratiæ tuæ!

Aliter etiam Deus est mirabilis in nubibus cœli,
 quòd tantas moles sustinet suspensas; cùmque de-
 fluere simit, guttatim demittit, ne obruant animan-
 tes, et terram eluvione destruant. Utrumque Job
 Job. 26. 8. deprædicat: *Qui ligat aquas in nubibus suis, ut non
 erumpant pariter deorsùm.*

Præterea, nubes pro umbraculo sunt, excipien-
 tes lumen solis, et ardore à terrâ arcentes. Undè
 Job. 37. 11. illud: *Fruentum desiderat nubes, et nubes spargunt
 lumen suum: reflectunt videlicet, ne feriat, adu-
 ratque fruges. En quot et quanta bona ab hujus
 diei opere.*

PUNCTUM III.

Cor fir-
 mamen-
 tum, cœ-
 um.
 Firmamentum appellavit cœlum. 1. Nam aer
 aspectu sic similis est orbibus cœlestibus, ut nihil
 oculus distinguat. Est enim diaphanus pariter; et
 lucem, astrorumque influxus transmittit. Firma-
 mentum hoc, seu primum cœlum, est anima justi,
 illustrata à Deo secundùm intellectum, firma et
 stabilis in bono per gratiam, licèt conditione suâ
 mobilis. In eâ dividuntur aquæ, dum spiritus cœ-
 lestia petit, caro autem ei subjecta, obedit. Sed
 Ps. 83. 3. et hæc à spiritu irroratur, ut etiam *exultet in Deum
 vivum.*

At cur Deus opus hujus diei non approbavit, ut

præcedentis? Quia non illud hâc die perfecit, sed
 sequenti, quoad aquarum divisionem. Posterâ enim
 die, congregavit aquas inferiores in certa loca, ut
 detegeretur terra. Nempè docet, non qui cepe-
 rit, sed qui perseveraverit, atque perfecit, laude Matt. 10.
 22. dignum.

Aliquî putant hâc die peccâsse angelos, et se-
 paratos honos fuisse, supra firmamentum, à ma-
 lis, in abyso. De quibus apud Job: *Ecce gi- Job. 26. 5.
 gantes gemunt sub aquis, et qui habitant cum eis.* Atque
 in odium peccati illorum, putant reliceri laudem hu-
 jus diei. Adde, quòd hæc dies initium dedit dis-
 junctioni diei à die, cùm sit secunda, Deus autem
 amat unitatem, atque concordiam.

MEDITATIO XXI.

De opere tertiæ diei.

PUNCTUM I.

DIXIT Deus: *Congregentur aquæ, quæ sub cælo Gen. 1. 9.
 sunt, in locum unum, et appareat arida.* Enituit om-
 nipotentia. 1. Quòd momento, aut imperceptibili
 tempore, paruerunt aquæ voci Creatoris: *Abyssus* In aquis
 maiis pa-
 ret omni-
 potentia
 Dei.
*sicut vestimentum, amictus ejus; (nempè terræ:) super
 montes stabant aquæ. (Nam et hos operiebant.) Ab Ps. 103.
 increpatione tuâ fugient, à voce tonitruu tui formida- 6 et 7.
 bunt. Hoc est, quasi trepidæ, festinatò parebunt.*
 2. Quòd quamvis naturali inclinatione appeterent

superstare terræ, eâ postpositâ, recesserunt. O sic abnegare discam propriam voluntatem et propensionem! Et quod etiam ad humiliorem locum de-

¹ *Cor.* 10. ^{23.} trusus fuero, obsequar libenter: *Non quaeram, cum*

Paulo, quod mihi utile est, sed quod multis. 3. Quod

^{Prov.} 8. ^{29.} ibi se continent, nec excedunt: *Circumdabat mari*

terminum suum; et legem ponebat aquis, ne transirent

finis suos. De quo etiam gloriatur Deus apud Job:

^{Job.} 38. ⁸ ^{et 10.} *Quis conclusit ostiis mare, quando erumpebat quasi de*

vulvâ? Circumdedi illud terminis meis, et posui vectem

et ostia; et dixi: ... Hic confringes tumentes fluctus tuos.

Admirabor potentiam, et timebo; cum dicat

^{Jer.} 5. ^{22.} ipse: *Me non timebitis, et à facie meâ non dolebitis,*

qui posui arenam, terminum maris? etc. Timebo of-

fendere tantum Dominum, et dolebo quod toties

offenderim. Tu, Domine, cor meum, tanquam mare

procellosum, timore tuo, et protectione tuâ cir-

cumda et contine. Sperabo in te, quoniam sic po-

^{Isa.} 40. ^{12.} tens es, et mensus es pugillo aquas.

PUNCTUM II.

^{Montes} ^{et vales.} Quomodo terra, jussu Dei, aperit amplissimos

sinus ad recipiendas aquas; et repente montes val-

^{Ps.} 103. ^{8.} lesque existunt: *Ascendant montes, et descendant*

^{Job.} 9. ^{6.} *campi in locum quem fundasti eis. Qui commovet ter-*

ram de loco suo, et columnæ ejus concutiuntur: Quis

non timeat à potentiâ illius? Et et fiduciam concipiam,

^{Matt.} 17. ^{19.} quando is promittit: *Si habueritis fidem...*

dicetis monti huic: Transi hinc illuc; et transibit; et nihil impossibile erit vobis.

Illud quoque omnipotentia, quod subito terra ^{Terra subito siccata.} siccata est, non per dies multos, ut post diluvium;

nec immisso vento urente, ut mare Rubrum; sed

nutu Dei. O exsiccet etiam in me humores pravorum

cogitationum et affectionum, ne locum inveniat ille,

qui *sub umbrâ dormit, in secreto calami, et in locis* ^{Job.} 40. ¹⁶ *humulentibus.*

Sed ita Deus aquas congregavit in maria, ut ^{Fontes.} quasi venas in terrâ ipsâ aperuerit, per quas aquæ

dulces commearent, undè fontium ac fluviorum va-

rietas, vel ex ipsis rupibus prodeuntium. Nec tem-

porariae sunt scaturigines, sed perennes. Et cum

flumina ex mari prodeant salso percolata, dulces-

cunt ad humanos usus, qui multiplices sunt: ad

rigandam terram, ad potum animalium, ad lavan-

dum, ad temperandum æstum, ad sanandos mor-

bos. Quare benedicite Deo, maria, flumina, fon-

tes, terra, montes, et colles.

Postremò, terram ipsam ita disposuit, ut pars

esset pinguis, ad alendas plantas, et fruges; pars

duresceret in metalla, quorum varia foret utilitas.

Pro quo etiam gratias agam.

Verùm hæc non sunt recensita, uti reliqui terræ ^{Cur nihil de metallis.} fructus; quod intra terram abdita sint, et noluit

Deus eorum nos cupiditate teneri. Nam in cupidus

dicetur: *Domine, à paucis de terrâ divide eos, in* ^{Ps.} 16. ^{14.} *vità eorum.* Hoc est: ne partem illi habeant cum

electis tuis , qui sunt pauci , quoniam inhiârunt , et repleverunt se thesauris ; quæ tu extra oculos posueras , ne concupiscerentur.

PUNCTUM III.

Ubi terra detecta fuit , placuit Deo , et dixit : *Plantæ, Gen. 1. 11. Germinet terra herbam virentem.* Noluît ornatum terræ differre in diem alterum : nec postquam aquis quasi vestimento fuit nudata , voluit rudem relinquere ; sed supervestire meliori veste. Ita vult exuere nos veterem hominem , ut statim novum nos induat. Neque plantas ex nihilo creavit , sed ex materiâ terræ produxit ; quia vult nos cooperari ad justificationem nostram. Sed quæ , et quomodo fecit ex terrâ ? Multa , et mirabiliter. 1. Produxit innumerabiles species plantarum , herbarum , florum : nec quidvis ubique , sed convenienter ad clima , cælique temperamentum. Sic omnia suaviter disposuit. Undè etiam dona gratiæ attemperat naturis ; ut suavius et constantius operentur homines. 2. Perfecit totum momento , per omnia terræ spatia ; subitoque apparuit terra convestita pulcherrimè. Undè ait : *Ps. 49. 11. Pulchritudo agri mecum est.* 3. Produxit jam perfecta , non per incrementa ; quia ita decet Deum. Undè arbores extitère subito adultæ , foliis , fructibusque decoræ. O sic , Domine , perface me ! *Facile est enim in oculis tuis subito honestare pauperem.* 4. Talia fecit , undè nobis utilitates maximæ provenirent. Nam et sunt , quæ singulos sensus oblectant , et

Dei providentia erga creaturas.

Ps. 49. 11.

Eccli. 11. 23.

vitam sustentant , et utraque , non unius generis , sed multiplicia. Quin ad curandos morbos , virtutem indidit mirificam ; et quæ carere fructu videntur , ut quædam arbores , habent usus necessarios ad ædificia , ad instrumenta varia conficienda , ad alendum ignem. Et quæ ipsi per se homini non sunt usui , serviunt brutis in commodum hominis : *Pro- Ps. 103. 14. ducens fenum jumentis , et herbam servituti hominum.* *Omnia à te expectant , ut des illis escam , in tempore. Ps. 144. 16. 17. 16.* *Aperis tu manum tuam , et implet omne animal benedictione.* 5. Ut commodum foret perpetuum , dedit plantis virtutem seminalem ad propagandum se.

Ergo his tot nominibus benedicam Domino , *pro Ps. 115. 22. omnibus quæ retribuit mihi.*

PUNCTUM IV.

Inter hæc , *plantavit paradisum voluptatis* hæc ipsâ die , in sedem peculiarem hominis , antequam ipsum conderet. Is locus , 1. Fuit in optimâ cæli temperie , et terræ qualitate. 2. Omnigenis consitus plantis , ad omnem oblectationem , et alimentum ; ut carniûs usus nunquam foret. 3. In medio erat lignum vitæ ; à morte et corruptione præservans , donec fuisset Deo visum transferre hominem ad statum immortalem. 4. Interfluebat amœnissimus fluvius , et saluberrimus ad potum , atque ad fecundandam eam terram : qui mox in quatuor dividebatur , ad vicinas circum oras irrigandas. 5. Fuit locus haud dubiè amplissimus , ad plurimorum incolatum ; instar pro-

Gen. 2. 8. Paradisi terrestris excellentia.

vinciæ alicujus. Gratus existam, quia non Adæ soli, sed mihi etiam paradisum hunc condidit Deus. Et quando indè ejectus sum, adipiscor pro eo coelestem. 5. Illum amisi, interveniente culpâ originali: quâ jam deletâ per Baptismum, satagam ne propriis actibus excidam à spe coelestis. Conserva me, Domine, in Ecclesiâ tuâ, tanquàm in paradiso deliciarum, et præbe fructum ligni vitæ in cibum; quo præservatus, tandem assumar ad te, ubi vivis et regnas in æternum.

PUNCTUM V.

Gen. I. 12. *Et vidit Deus quòd esset bonum, quidquid hâc die fecerat. Bona sunt, quæ Deus in alimentum hominis creavit. Usus autem aliquandò malus esse potest, quando scilicet prohibetur, ut lignum scientiæ boni et mali, ad probationem obedientiæ: vel cùm ad alios fines, putâ cùm ab Ecclesiâ, aut sponte interdicitur, ad mortificationem carnis: vel cùm inordinatè rebus utimur. Alioqui omnis creatura Dei bona est; et nihil rejiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur. Sanctificatur enim per verbum Dei et orationem. Nam verbo divino approbatur, ut bonum; et oratione, in sumendo, benedicitur.*

Inter alia, spinæ, et herbæ mortiferæ creatæ sunt: sed etiam ipsa bona sunt, si non homini, aliis saltem animantibus, vel ob alios fines universi. Quin ipsi homini conducunt pro antidotis. Et tandem instrumenta sunt justitiæ divinæ, cui etiam ser-

Gen. I. 12.
Omnes
res bonæ,
usus ma-
lus.

1 Tim. 4.
4 et 5.

viunt res alioqui nobis utilissimæ; ut aqua, dum suffocat; ignis, dum exurit. Quare, ut ait quidam, omnes creaturæ dicunt homini: *Accipe... redde... fuge. Accipe beneficium, redde debitum, fuge supplicium.* Quasi dicat: si non ob beneficium, saltem ob supplicium benè utere.

Huc à
S. Victore.
De Arca
morali
Lib. 2. c. 4.

MEDITATIO XXII.

De opere quartæ diei.

PUNCTUM I.

QUOD creavit solem, luminare majus; in quo multa insunt miranda. 1. Magnitudo lucis; ut ad ejus ortum obfuscentur reliquæ stellæ. Qui et fons lucis dicitur, quòd ab eo astra eam mutantur. 2. Lux ejus perpetua est et constans, absque ullâ variatione: quod lunæ non convenit. 3. Amplitudo corporis; ut sexies millies superet lunam, terram autem plusquàm centies. 4. Efficacitas, quâ momento totum hemisphærium pervadit suâ luce; motu vero diurno diem conficit, totam obiens illustransque terram. 5. Vis calefactiva, quâ omnia gignit, et vivificat. 6. Distinguit tempora, facit annum proprio motu; et in eo stas temporum varietates, veris, æstatis, autumnii, hiemis. Ob hæc vocatur *vas admirabile, opus Excelsi*, per excellentiam: *Tantum sponsus procedit...; exultat ut gigas ad currendam*

Commoda
ex 3. c. 6.

Ecclesi. 43.
Ps. 18. 6.

viam. Est symbolum Divinitatis. Quare dicitur : *In sole posuit (Deus) tabernaculum suum.* Et conveniunt Deo, multò amplius, prædictæ solis excellentiæ.

Cant. 6. 9. Anima quoque perfecta est quasi sol, *electa ut sol*; et radios fundit bonorum operum.

PUNCTUM II.

Lux excellentia. Item creavit lunam, luminare minus : cujus excellentiæ sunt. 1. Magnitudo aspectabilis, et pulchritudo singularis; cum plena est à sole, à quo suum lumen accipit, quod non intra se continet, sed noctem pro sole illustrat. 2. Æquabilis respectus ad solem, à quo pars ei objecta semper illustratur, *Ecclesi. 43. 8.* *Crescens mirabiliter in consummatione*, ut ait Sapiens, hoc est, sensim deficiens, donec consummetur ejus lux. 3. Vires habet magnas in mare, et corpora; quas experimur. 4. Suo motu efficit menses, varietates temporum inducit, et particulares effectus gignit.

Symbolum est animæ sanctæ, de quâ dicitur : *Cant. 6. 9.* *Pulchra ut luna.* Nam respicit semper Solem justitiæ, et ab eo illuminatur. Crescit in consummatione, dum proficit in cognitione propriæ obscuritatis, et vilitatis, usque ad defectum luminis; nihil se habere de suo intelligens. Crescit vicissim in studio virtutum, *Prov. 4. 18.* *usque ad perfectam lucem.* O, decrescam per veram humiliationem; cresciam autem, vadens de virtute in virtutem!

PUNCTUM III.

Creavit etiam stellas in quibus mira sunt. 1. Quòd earum est multitudo innumerabilis: undè pro magno dicitur de Deo : *Qui numerat multitudinem stellarum, et omnibus eis nomina vocat*; qui admirabiliter eas disposuit, tanquàm aciem castrorum ordinatam : *Et non deficiunt*, ut ait Sapiens, *in vigiliis suis.* 2. Quòd præsent etiam nocti, cum lunâ, ac mirificè cælum ornant : *Species cæli, gloria stellarum; mundum illuminans in excelsis Dominus.* Præterea dirigunt navigantium cursum, et viarum duces sunt. 3. Influxu in hæc inferiora; etsi nobis minus notæ sunt illarum vires. De iis dicitur : *In verbis Sancti stabunt ad iudicium*; nempè, paratæ ad agendum secundùm inditam ipsis à Deo vim, et præscriptum. Et alibi : *Vocatæ sunt, et dixerunt, adsumus; et luxerunt ei cum jucunditate, qui fecit illas.* *Ibid. Bar. 3. 35.*

Pro his gratias agam, et laudabo Deum. Porrò fulgebunt quasi stellæ in perpetuas æternitates, qui ad justitiam erudiunt multos. Quantò pulchrius erit Cælum empyreum à gloriâ sanctorum! quàm ibi ordinatissimè disponentur, secundùm merita cujuscumque! Luceam nunc in Ecclesiâ militante; item in vigiliis meis, ut illuc transferar aliquandò.

PUNCTUM IV.

Vidit Deus quòd esset bonum. Utiquè, Domine: et eò usque bonum, et pulcherrimum est, ut aliqui *Gen. 1. 18.* De excellentiâ ex creaturis,

Sap. 13.3. pro diis habuerint hasce creaturas. At si horum specie delectati, deos pulaverunt, sciant quantum his dominator eorum speciosior est. Speciei enim generator hæc omnia constituit. Igitur in hoc ipso errore disce, qualis, quantusque sit Deus in se, qui sic in effectis suis est admirabilis. Ama illum, qui istam pulchritudinem produxit ad obsequium tuum. Nam monet Moy-
Dent. 4. 19. ses: Attende, ne forte elevatis oculis ad cælum, videas solem, et lunam, et astra cæli: et errore deceptus adores ea et colas, quæ creavit Dominus Deus tuus, in ministerium cunctis gentibus, quæ sub cælo sunt.

PUNCTUM V.

Creatio ignis. Eius com- moda. Elementum quoque ignis non est omittendum, quod cælis proximum est: sed à Moyse non commendatum, nec commemoratum, quod non sit nobis conspicuum. Licet autem ignis ille ab inferiore differat, hujus tamen posterioris proprietates hic considerare opportunum fuerit, quod soli persimilis sit. 1. Vicem solis noctu supplet, intra ipsa cubilia. 2. Pro sole per hiemem distante, calefacit, fovetque corpora. 3. Impertit se, sine diminutione sui, cum ignis ignem accendit. 4. Plurima commoda præstat, tanquam quædam universalis causa: decoquit cibos, purgat metalla, absunit humiditates; emollit, liquatque dura; et plura alia præstat, ut deceat inde glorificare datorem.

Ps. 135. 7. 8. 9. Ergo confitemini Domino, quoniam bonus...: Qui fecit luminaria magna...; solem in potestatem diei...;

Ps. 104. 39. lunam et stellas in potestatem noctis, quin et ignem, ut luceret eis per noctem.

Ignis est symbolum divinitatis; ut in adventu Spiritus sancti consideratum fuit: et nunc potest considerari in eo, quod supplet Deus defectus creaturarum, (ut dictum de igne,) cum humana desunt auxilia; et communicat seipsum liberaliter: *Accedite* *Ps. 33. 6.* ad eum, et illuminamini, et facies vestræ non confundentur.

MEDITATIO XXIII.

De opere quintæ diei.

PUNCTUM I.

PRODUCANT aquæ reptile animæ viventis. Ad hoc *Gen. 1. 20. Pisces.* imperium repleta sunt maria et flumina piscibus, supra numerum terrestrium, et volatilium animalium, figurâ et specie diversissimis, magnitudine excedentibus quævis terrestria: *Hoc mare magnum et spatiosum manibus: illic reptilia, quorum non est numerus; animalia pusilla cum magnis. Illic draco... quem formasti ad illudendum ei.* *Ps. 103. 25. 26.* Et hæc ad usum, et delicias hominis, et oblectationem in capiendis: ut præsit, inquit, piscibus maris. Et Noë dixit: *Gen. 1. 26. c. 9. 2.* Omnes pisces maris manus vestræ traditi sunt, et... erunt vobis in cibum.

Atque ut beneficium esset perenne, benedixit

Gen. 1. 20. illis, dicens: *Crescite et multiplicamini, et replete aquas maris. Lauda potentiam, atque providentiam.*

PUNCTUM II.

Gen. 1. 20. *Dixit etiam Deus; producant aquæ... volatile super*
Ave. *terram, sub firmamento cæli; ex eadem materiâ, quâ*
Commo- *pisces, sed subtiliori, et magis aereâ: ut aer etiam*
da. *concurreret ad animantes, quarum sedes erat. Agnosce potentiam.*

At simul providentiam ex commodis. Aliæ aves delicatè nutriunt nos, aliæ cantu demulcent, aliæ plumis suis ornant; aliæ docent, dum artificiosè nidos construunt, provident pullis, tempora observant. Et Deus ipse talibus se similem facit; ut

Deut. 32. *aquile provocanti ad volandum, pullos suos, gallinæ*
11. *congreganti sub alas. [Discere verò vult nos, ex*
Matt. 23. *milvo, agnoscente tempus suum; et turture, hi-*
37. *rundine, ciconiâ: Populus autem meus non cognovit*
Jer. 8. 7. *judicia Domini. Utimur quibusdam ad venandum*
alias, et sagacitatem ab eis discimus. Apum verò
qualis industria, quod regimen, quæ utilitates?

Gratias agam. Imitabor aves pernecitate in divino servitio, volatu ad cælestia, et reliquâ industriâ.

PUNCTUM III.

Gen. 1. 21. *Vidit... quòd esset bonum; probavit Deus. 1. Con-*
Docu- *veniebat, ut simul aquæ, et aer replerentur, et*
menta. *ornarentur; quia sunt affinia. Ita Deus benefacit*
conjunctis caritate. Sed et 2. significatur, quòd ex

regeneratis aquâ baptismi, alii in seculo manent, alii cælestem vitam amplectuntur: *Ex aquis ortum genuit, partim remittis gurgiti, partim levas in aera.* In Hymn. ser. 5, ad vesp. Duplex est vita, activa, et contemplativa. Prioris cultores sunt, ut Martha, qui turbantur circa plurima, ut qui in mari: posterioris, ut Magdalena, quæ partem optimam elegit. Utrosque probat Deus, sed hos maximè. Illi in salsis et amaris manent, quia pœnitentiæ lacrymis opus habent assiduus: istorum etiam lacrymæ sunt aquæ dulces, ut aquæ ex quibus aves exlitterunt. Prius narratur de piscibus, quia in activâ prius exerceri oportet; et Lia prior ducta fuit, quàm Rachel.

Benedixit eis, ut multiplicarentur. Utraque vita gignit Christo filios: sed activa plures, uti et aqua plures pisces, quàm aves; et Lia, plures filios quàm Rachel. Sed hæc, perfectos. Cupiam jungere utramque, ut et unâ die pisces et aves conjunxit Deus.

MEDITATIO XXIV.

De opere sextæ diei.

PUNCTUM I.

DIXIT quoque Deus: *Producat terra animam viventem. 1. Post aquas, et aerem, replevit terram* Gen. 1. 14. Animalia terrestria. *animantibus, ex ipsâ similiter productis; pro im-*

perio : alia aliis potissimum locis , ut conveniebat naturis. Ac de alimento convenienti providit aliis , et quidem singulis. Quantâ potentiâ , et providentiâ ! 2. Tria recenset genera : jumenta , sic dicta nera. quòd juvent hominem , ut sunt domestica : reptilia , à motu : bestias sylvestres , et feras. In quovis genere diversas species , et verò multas cum miris proprietatibus. De quibus gloriatur Deus apud Job , et de providentiâ circa illa. Quâ , quantò amplio- rem habet hominis , propter quem illa ! 3. Commo- da, ex eis multa , et magna percipit homo. Nutritur , vesti- tur , calceatur , ornatur , juvatur , docetur : *Vade ad formicam , ô piger ! Gratias agam pro bono concesso ipsis animantibus , quæ nequeunt per se agnos- cere auctorem : et quia id est totum meum.*

PUNCTUM II.

Gen. 1 25. *Vidit quòd esset bonum : etiam reptilia , licèt ve-*
Etiam è nocivis *nenata ; et bestię , licèt noceant. Nam ita hæc sub-*
jecerat homini , ut nisi peccasset , lædi nequisset. Et nunc sunt justitiæ instrumenta. Sed et in iis conspicitur Providentiâ , dum non lædunt , nisi per-
Sep. 16. *missu Dei ; ut significat Sapiens : Creatura tibi fac-*
24. *tori deserviens , exardescit in tormentum adversus in-*
justos : et lenior fit ad benefaciendum , pro his qui in
se confidunt.

Deindè docent hominem , quid sequendum , aut
Mat. 10. *fugiendum : Estote prudentes , sicut serpentes. Et à*
16.

jumento discimus subjici divinæ legi : *Ut jumentum Ps. 72. 22. factus sum apud te.* Contrâ verò docemur vitare stoliditatem : *Homo , cum in honore esset , non intellexit : Ps. 48. 13. comparatus est jumentis insipientibus : et : Nolite feri Ps. 31. 3. sicut equus et mulus.*

PUNCTUM III.

Cur non benedixit terrestribus animalibus sicut aliis ? 1. Quia eadem die erat facturus hominem Non be-
neditur : et in homine , etiam istis , ut animalibus t. r. restribus. *ut quæ cum homine in terrâ habitarent. 2. Quia benedictio istorum pendeat ex justitiâ hominis. Quare Judæis promisit multiplicationem utilium anima-
Deut. 28. ²¹ lium , si legem custodirent : sin contrâ , fore ut deficerent ; feræ autem , et venenata auferentur. Attamen ibidem , similiter de fructibus terræ lo-
Ibid. v. 4. quitur : et aliæ etiam animantes possunt , ad præ-
mium et pœnam , pariter cedere.*

Intelligam quòd brutæ passiones in homine in-
valescunt , cum , secundum voluntatem rationalem , ipse non est subjectus Deo. Contrâ verò debilitan-
tur , et cicurantur , obsequentesque fiunt rationi , cum Deo homo subjacet : adeò , ut etiam juvent ad virtutem , et caro ipsa exultet in Deum vivum. Ps. 83. 8.